

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 6 БАСПАСӨЗ Р Е Л И З І
2010 жылғы 10 наурыз

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

1. Инфляция

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің ресми деректері бойынша инфляция 2010 жылғы ақпанда 0,9% (2009 жылғы ақпанда – 0,8%) болды. Азық-түлік тауарларының бағасы 1,3% (0,6%), азық-түлікке жатпайтын тауарлар 0,4% (1,8%) және ақылы қызмет көрсету 0,7% (0,2%) өсті.

Азық-түлік тауарлары нарығында өткен айда неғұрлым көп дәрежеде жеміс-жидектер мен көкөніс – 4,4%, қант – 2,5%, темекі өнімдері 2,4%, сүт және ет өнімдері 1,6% қымбаттады. Күріш 1,1%, бидай ұны 0,6% арзандады.

Азық-түлікке жатпайтын тауарлар тобында медициналық дәрі-дәрмектердің бағасы 1,4%, жеке гигиена тауарлары 0,7%, дизель отыны 0,6% өсті. Бензин 0,1% арзандады.

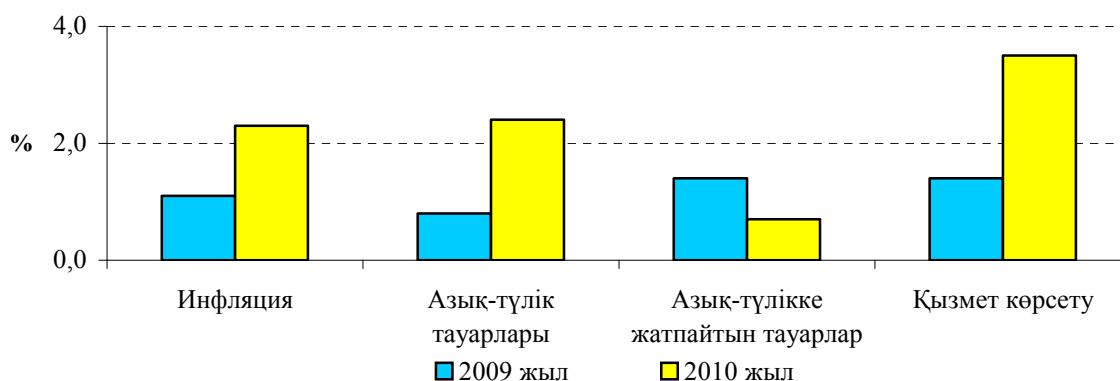
Ақылы қызмет көрсету құрылымында тұрғын үй-коммуналдық саласының қызмет көрсетуі үшін ақы төлеу 0,7% қымбаттады, оның ішінде электр энергиясы 2,3%, ыстық су – 1,1% қымбаттады. Денсаулық сақтауға қатысты қызмет көрсету 1,1%, көлік қызметі – 1,0%, оның ішінде теміржол көлігі – 4,3% қымбаттады.

2010 жылғы қаңтар-ақпанда инфляция 2,3% (2009 жылғы қаңтар-ақпанда – 1,1%) болды.

Ағымдағы жылдың 2 айындағы инфляция қарқындарының жылдамдатылуы осы кезеңде бағасы 2,4% және 3,5% өскен азық-түлік тауарларының және ақылы қызмет көрсетудің қымбаттауына байланысты болды (2009 жылғы қаңтар-ақпанда – тиісінше 0,8% және 1,4%). Азық-түлікке жатпайтын тауарлар 0,7% (1,4%) қымбаттады (1-график).

1-график

2009 және 2010 жылдардың қаңтар-ақпан аралығындағы инфляция және оның құрамдас бөліктері

2010 жылғы ақпанда инфляция жылдық көрсетуде 7,4% болды (2009 жылғы желтоқсанда – 6,2%). Азық-түлік тауарлары 4,7% (3,0%), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 7,9% (8,6%), ақылы қызмет көрсету – 10,6% (8,4%) қымбаттады.

2010 жылғы ақпанның қорытындылары бойынша инфляция орташа алғанда жыл үшін 7,1% (2009 жылғы желтоқсанда – 7,3%) болды.

2. Халықаралық резервтер және ақша агрегаттары

2010 жылғы ақпанда Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері 4,5%-ға 27,0 млрд. АҚШ долл. дейін ұлғайды. Ішкі валюта нарығында валютаны сатып алу, Үкіметтің Ұлттық Банктегі шоттарына валютаның түсуі және банктердің Ұлттық Банктегі шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарындағы қалдықтарының ұлғаюы Үкіметтің сыртқы борышына қызмет көрсету операцияларымен ішінара бейтараптандырылды. Нәтижесінде таза валюта қорлары (ЕАВ) 2010 жылғы ақпанда 4,6% өсті. Алтындағы активтер олардың әлемдік нарықтардағы бағасының өсуі нәтижесінде 2010 жылғы ақпанда 2,7% өсті.

2010 жылғы ақпанда елдің халықаралық резервтері тұтастай алғанда (ағымдағы бағамен), Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін қоса алғанда (алдын ала деректер бойынша 25,2 млрд. АҚШ долл.) 3,3% өсіп, 52,7 млрд. АҚШ долл. құрады. Ұлттық қордың ұлттық валютадағы активтері («Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ және «ҚазАгро» ҰХ» АҚ облигациялары) 750 млрд. теңгені құрады.

Ақша базасы Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтерінің өсуі салдарынан 2010 жылғы ақпанда 2,6% кеңейді және 2653,0 млрд. теңге болды.

Тар ақша базасы, яғни екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі мерзімді депозиттерін ескермегендегі ақша базасы 0,2%-ға 2041,4 млрд. теңгеге дейін тарылды.

2010 жылғы қаңтарда ақша массасы банк жүйесіндегі таза сыртқы активтердің өсуі есебінен 1,5%, 7495,2 млрд. теңгеге дейін өсті. Бұл ретте банк жүйесінің ішкі активтері төмендеді.

2010 жылғы қаңтарда айналыстағы қолма-қол ақшаның көлемі 4,3% қысқарды және 874,6 млрд. теңге болды, банк жүйесіндегі депозиттер 2,3%-ға 6620,6 млрд. теңге деңгейіне дейін өсті. Айналыстағы қолма-қол ақшаның көлемі қысқарған кезде депозиттердің өсуі ақша массасының құрылымындағы депозиттер үлесінің 2009 жылғы желтоқсандағы 87,6%-дан 2010 жылғы қаңтардың қорытындысы бойынша 88,3%-ға дейін ұлғаюына себепші болды.

Ақша массасы өсуінің қарқындылығымен салыстырғанда ақша базасы кеңейуінің басым қарқындылығы салдарынан ақша мультипликаторы 2009 жылғы желтоқсандағы 3,01-ден 2010 жылғы қаңтарда 2,90-ға дейін төмендеді.

3. Валюта нарығы

2010 жылғы ақпанда теңгенің АҚШ долларына бағамы 1 АҚШ доллары үшін 147,32-148,21 теңге аралығында өзгерді. 2010 жылғы ақпанда теңге 0,6%-ға нығайды және айдың аяғында теңгенің биржалық бағамы 1 АҚШ доллары үшін 147,32 теңге болды.

Қазақстан Қор биржасындағы биржалық операциялар көлемі қосымша саудасаттықтағы мәмілелерді ескере отырып 2010 жылғы қаңтармен салыстырғанда 24,8% өсіп, 5,1 млрд. АҚШ долл. құрады.

Биржадан тыс валюта нарығында операциялардың көлемі 85,1% өсіп, 4,7 млрд. АҚШ долл. құрады.

4. Мемлекеттік бағалы қағаздар нарығы

2010 жылғы ақпанда Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздарын орналастыру бойынша 4 аукцион болды. Оларға 12 айлық МЕККАМ (11,4 млрд. теңге), 5 жылдық МЕОКАМ (13,3 млрд. теңге), 10 жылдық МЕУКАМ (15 млрд. теңге), 18 жылдық МЕУЖКАМ (18 млрд. теңге) орналастырылды.

Орналастырылған бағалы қағаздар бойынша тиімді кірістілік 12 айлық МЕККАМ бойынша – 2,71%, 5 жылдық МЕОКАМ бойынша – 5,27%, 10 жылдық МЕУКАМ бойынша – 6,70%, 18 жылдық МЕУЖКАМ бойынша кірістілік инфляция деңгейінен 0,01% болды.

Қаржы министрлігінің айналыстағы бағалы қағаздарының көлемі алдыңғы аймен салыстырғанда 2,4% ұлғайып, 2010 жылғы ақпанның аяғында 1353,6 млрд. теңге болды.

Қазақстан Ұлттық Банкінің қысқа мерзімді ноталары. Ұлттық Банк ноталары эмиссиясының көлемі 2010 жылғы қаңтармен салыстырғанда 2010 жылғы ақпанда 60,8% ұлғайып, 386,2 млрд. теңге болды.

Қысқа мерзімді ноталардың кірістілігі 2010 жылғы қаңтардағы 1,96%-дан 2010 жылғы ақпанда 1,72%-ға дейін төмендеді.

Айналыстағы ноталардың көлемі 2010 жылғы қаңтармен салыстырғанда 21%-ға ұлғайып, 2010 жылғы ақпанның аяғында 824,1 млрд. теңгені құрады.

5. Банкаралық ақша нарығы

2010 жылғы ақпанда орналастырылған банкаралық депозиттердің жалпы көлемі 2010 жылғы қаңтармен салыстырғанда 34,8% ұлғайып, баламасы 4135,1 млрд. теңге болды.

Орналастырылған банкаралық теңгедегі депозиттердің көлемі 5,7% ұлғайып, 2035,7 млрд. теңге болды (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 49,2%-ы). Бұл ретте орналастырылған банкаралық теңгедегі депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 2010 жылғы қаңтардағы 0,59%-дан 2010 жылғы ақпанда 0,73%-ға дейін өсті.

Ұлттық Банктің банктерден тартқан депозиттерінің көлемі 2010 жылғы ақпанда 2010 жылғы қаңтармен салыстырғанда 5,2%-ға ұлғайып, 1995,1 млрд. теңгені құрады.

2010 жылғы ақпанда 2010 жылғы қаңтармен салыстырғанда орналастырылған доллардағы депозиттердің көлемі 2,3 есе 9,1 млрд. АҚШ долларына дейін ұлғайды (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 32,4%-ы). Орналастырылған доллардағы депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 0,16%-дан 0,38%-ға дейін өсті.

2010 жылғы ақпанда орналастырылған еуроғағы депозиттердің көлемі 3,5 млрд. еуроға дейін 39,3%-ға өсті (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 17,2%-ы). Орналастырылған еуроғағы депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы өзгеріссіз 0,25% болып қалды.

Рубльдегі депозиттерге орналастыру көлемі шамалы болып отыр – орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 1,2%-ы.

Шетел валютасындағы банкаралық депозиттердің үлесі 2010 жылғы ақпанда орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінен 37,2%-дан 50,8%-ға дейін өсті. Резидент емес банктерде орналастырылған шетел валютасындағы депозиттердің үлесі 36,9%-дан 50,3%-ға дейін ұлғайды.

6. Депозит нарығы

Резиденттердің банк жүйесіндегі депозиттерінің жалпы көлемі 2010 жылғы қаңтарда 6620,6 млрд. теңгені құрай отырып, 2,3%-ға ұлғайды. Занды тұлғалардың депозиттері 4729,7 млрд. теңгеге дейін 3,3%, жеке тұлғалардың салымдары 1890,9 млрд. теңгеге дейін 0,1% төмендеді.

2010 жылғы қаңтарда шетел валютасындағы депозиттердің көлемі 0,5%-ға 2814,7 млрд. теңгеге дейін төмендеді, ұлттық валютадағы депозиттер көлемі 4,4%-ға 3806,0 млрд. теңгеге дейін ұлғайды. Теңгедегі депозиттердің үлес салмағы 2010 жылғы қаңтарда 2009 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 56,3%-дан 57,5%-ға дейін өсті.

Халықтың (резидент еместерді қоса алғанда) банктердегі салымдары іс жүзінде өзгермей, 1935,8 млрд. теңгені құрады. Халықтың салымдары құрылымында теңгедегі депозиттер 869,4 млрд. теңгеге дейін 3,4% ұлғайды, шетел валютасындағы депозиттер 1066,4 млрд. теңгеге дейін 2,6% төмендеді. Нәтижесінде теңгедегі депозиттердің үлес салмағы 43,4%-дан 44,9%-ға дейін өсті.

2010 жылғы қаңтарда банктік емес занды тұлғалардың теңгедегі мерзімді депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 4,5%-дан 3,7%-ға дейін төмендеді, ал жеке тұлғалардың салымдары бойынша 10,0%-дан 10,3%-ға дейін ұлғайды.

7. Кредит нарығы

Банктердің экономикаға кредиттері бойынша негізгі борышының жалпы көлемі 2010 жылғы қаңтарда 7609,2 млрд. теңгені құрай отырып, 0,5% төмендеді.

Ұлттық валютадағы кредиттер бойынша борыштың көлемі 3956,4 млрд. теңгеге дейін 0,3% өсті, шетел валютасындағы кредиттер 3652,8 млрд. теңгені құрай отырып, 1,3% төмендеді. Теңгедегі кредиттердің үлес салмағы 2009 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 2010 жылғы қаңтарда 51,6%-дан 52,0%-ға дейін өсті.

Ұзақ мерзімді кредиттеу 6390,2 млрд. теңгеге дейін 0,6% төмендеді, қысқа мерзімді кредиттеу 1218,9 млрд. теңгеге дейін 0,5% өсті. Нәтижесінде ұзақ мерзімді кредиттердің үлес салмағы 2009 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 2010 жылғы қаңтарда 84,1%-дан 84,0%-ға дейін төмендеді.

Заңды тұлғаларға кредиттер бойынша борыштың сомасы 2010 жылғы қаңтарда 5412,7 млрд. теңгеге дейін 0,1%, жеке тұлғаларға кредиттер бойынша 2196,4 млрд. теңгені құрай отырып, 1,3% төмендеді. Нәтижесінде жеке тұлғаларға кредиттердің үлес салмағы бір айда 29,1%-дан 28,9%-ға дейін төмендеді.

Шағын кәсіпкерлік субъектілерінің кредиттік борышы 2009 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 2010 жылғы қаңтарда 1698,7 млрд. теңгеге дейін 0,6% төмендеді, бұл экономикаға кредиттердің жалпы көлемінің 22,3% құрайды.

Салалар бойынша алғанда банктердің экономикаға кредиттері бойынша борыштың неғұрлым айтарлықтай сомасы сауда (жалпы көлемдегі үлесі 23,3%), құрылыс (18,8%), өнеркәсіп (9,5%) және ауылшаруашылығы (4,1%) сияқты салаларға тиесілі.

8. «Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ белгілеген, жеке тұлғалардың депозиттері бойынша ең жоғары сыйақы ставкаларынан асып еткен банктер туралы ақпарат

2009 жылғы 4-тоқсанда төмендегідей екінші деңгейдегі банктер «Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ белгілеген, жеке тұлғалардың депозиттері бойынша ең жоғары сыйақы ставкаларынан асып кетті:

1. «Альянс Банк» АҚ;
2. «Дана Банк» АҚ;
3. «Мастербанк» АҚ;
4. «Метрокомбанк» АҚ;
5. «Нұрбанк» АҚ.